

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april, 1888, kl. 12 midd.

*Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om
ändring af §§ 1—26 riksdagsordningen.*

Från Första Kammarén har till konstitutionsutskottet öfverlemnats en af herr *O. Forssell* väckt motion, n:o 5, med följande förslag till ändrad lydelse af de tjugusex första paragraferna i riksdagsordningen:

Allmänna grunder.

»§ 1. Svenska folket representeras af Riksdagen, fördelad i två kamrar, den första och den andra, hvilka i alla frågor hafva lika behörighet och myndighet. Riksdagsman kan i utöfning af sin befattning icke bindas af andra föreskrifter än rikets grundlagar.

§ 2. Lagtima riksdag skall, i kraft af rikets regeringsform och utan särskild kallelse, sammanträda hvarje år den 15 januari, eller, om helgdag då inträffar, dagen derefter.

§ 3. Urtima riksdag sammankallas, då Konungen så nödigt finner, äfvensom i de fall, hvarom i regeringsformens 91, 92, 93 och 94 §§ förmäles. Hos urtima riksdag må endast förekomma ärende, som för- anledt riksdagens sammankallande eller af Konungen eljest för den- samma framläggas, så ock hvad med dylikt ärende står i oskiljaktigt sammanhang.

§ 4. Riksdagsman utses till hvardera kammarén genom val för viss tid; dock eger Konungen, innan den tid tilländagått, att förordna om nya val i hela riket, till båda kamrarne eller den ene af dem.

§ 5. Riksdagsman må ej förmenas att utöfva sin befattning vid riksdagen, utan så är, att han, såsom militärperson, under krigstid af Konungen i rikets tjenst beordras.

§ 6. Lagtima Riksdag kan ej utan egen begäran upplösas förr, än den varit fyra månader tillsammans, derest icke Konungen, medan riksdag är samlad, förordnar om nya val till båda kamrarne eller den ena af dem. I dessa fall skall riksdagen sammanträda å den tid inom tre månader från det riksdagen blef upplöst, som Konungen bestämmer.

Sådan riksdag skall hafva egenskap af lagtima riksdag och må ej vidare af Konungen upplösas förr än fyra månader från dess början förflutit.

Urtima riksdag eger Konungen, när han för godt finner, åtskilja, och vare urtima riksdag alltid upplöst, innan tid för lagtima riksdags sammanträde infaller.

Kamrarnes bildande.

a) Första Kammaren.

§ 7. Ledamot af Första Kammaren skall för en tid af nio år utses af landsting eller stadsfullmäktige i de städer, som hafva fyratiotusen invånare eller derutöfver. Landsting och sådan stad, som nu nämnd är, välja hvar efter folkmängden inom sitt område en riksdagsman för hvarje fullt tal af 40,000. Går ej folkmängden upp till 40,000, men öfverstiger 30,000, väljes dock en riksdagsman.

§ 8. Riksdagsman i Första Kammaren, som vid riksdagens början sin befattning icke nio år innehaft, må dermed till riksdagens slut fortfara, ändå att under tiden nio år från valet förflyta.

§ 9. Till ledamot i Första Kammaren kan endast väljas man, som uppnått tretiofem års ålder samt eger och minst tre år före valet egt fastighet till taxeringsvärde, ej understigande åttiotusen kronor, eller ock till staten skattar för minst fyratusen kronor årlig inkomst af kapital eller arbete. Kommer riksdagsman, efter det han vald blifvit, i den ställning, att han ej längre skulle varit valbar till ledamot i kammaren, frånträder han sin befattning.

§ 10. Riksdagsman i Första Kammaren eger ej att för denna befattning uppbära något arfvode. Vill han befattningen sig afsäga, eger han det göra vid valtillfället eller sedermera, mellan riksdagar, hos Konungens befallningshafvande.

b) Andra Kammaren.

§ 11. Andra Kammarens ledamöter väljas omedelbart för en tid af tre år, räknade från och med januari månads början året näst efter det, under hvilket valet skett. Vid valet har hvarje röstegande en röst.

§ 12. Afgår riksdagsman för Andra Kammaren, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, tilländalupit, verkställles ofördröjligen nytt val till ledamot i den afgångnes ställe för den återstående tiden.

§ 13. Landet, hvartill i fråga om riksdagsmannaval äfven räknas köpingar och städer med mindre än 3,000 invånare, indelas i valkretsar om minst 25,000 högst 30,000 invånare. Sådana valkretsar välja hvar för sig en riksdagsman.

§ 14. Stad med 15,000 och derutöfver intill 30,000 invånare väljer en riksdagsman. Öfriga städer med 3,000 invånare eller deröfver bilda valkretsar sålunda, att stad med 30,000 invånare eller deröfver fördelas i, och städer med 3,000 invånare eller deröfver intill 15,000 förenas till valkretsar om minst 15,000 högst 20,000 invånare. Dyliga valkretsar välja hvar för sig en riksdagsman.

§ 15. Valkretsarne så väl för land som ock för stad, der sådant erfordras, ordnas första gången af Konungen.

§ 16. Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst ett tusen kronor, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande sextusen kronor, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst åttahundra kronor uppskattad årlig inkomst.

§ 17. Val till riksdagsman i Andra Kammaren verkställas å andra tisdagen i oktober månad näst före början af de tre år, för hvilka valen gälla.

§ 18. Till ledamot i Andra Kammaren kan endast väljas man, som uppnått tjugufem års ålder samt enligt 16:de § eger valrätt, i stad med flere valkretsar inom staden, men i öfrigt inom den valkrets, för hvilken han väljes.

§ 19. Riksdagsman, som blifvit vald för Andra Kammaren, må ej undandraga sig denna befattning, med mindre han företer giltiga skäl för afsägelse. Såsom sådana anses:

1:o de hinder allmänna lagen upptager såsom laga förfall.

2:o ålder öfver 60 år.

3:o att den valde tillförene såsom riksdagsman bevistat tre lagtima riksdagar.

§ 20. Afsägelse af riksdagsmannaupdrag, som göres vid val tillfälle, pröfvas af valförrättaren. Sker afsägelse efteråt, mellan riksdagar, pröfvas den af Konungens befallningshafvande.

§ 21. Ledamot af Andra Kammaren, som icke är bosatt i stad, der riksdag hålles, åtnjuter af statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt arfvode af ett tusen tvåhundra kronor för hvarje lagtima riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser riksdag, innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot eljest afgår från sin befattning under riksdagen, innan så lång tid af dess sammanträde förflutit, så ock under urtima riksdag, kammarens ledamot undfår jemte resekostnadsersättning i dagtraktamente tio kronor, hvilket dock ej må öfverstiga sammanlagdt ett tusen två hundra kronor.

§ 22. Den ledamot af kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för hvarje dag han uteblifver vara förlustig tio kronor af arvodet.

§ 23. Förslag om ökadt antal ledamöter i Första Kammaren, så ock om förändrad indelning af valkretsar för land eller stad, behandlas och afgöres på det sätt och i den ordning, som 87 § regeringsformen föreskrifver.

§ 24. Anställas på grund af § 4 nya val till endera eller båda kamrarne, då skall den valde riksdagsmannen utöfva sin befattning från valdagen till årets slut och derutöfver, om han är vald till första kammaren, i nio, och om han blifvit vald till andra kammaren i tre på hvarandra följande kalenderår.

§ 25. Rösträtt må ej utöfvas af annan valberättigad än den, som vid valtillfälle personligen sig inställer.

§ 26. Ej må såsom riksdagsman godkännas:

- a) den, som ej är svensk medborgare;
- b) den, som står under förmynderskap;
- c) den, som till borgenärer all sin egendom afträdt, och icke på sätt lag förmår gitter visa, att han från deras kraf befriad är;
- d) den, som är under tilltal för brott, hvarå straffarbete kan följa, eller blifvit för sådant brott under framtiden stäld;
- e) den, som är förlustig medborgerligt förtroende eller förklarats ovärdig att inför rätta föra andras talan;
- f) den, som blifvit förvunnen att hafva vid riksdagsmannaval med

penningar eller gåfvor sökt värfva röster, eller emot vedergällning afgifvit sin röst, eller genom våld eller hot stört valfriheten.»

Som utskottet rörande i 7, 11, 13, 14, 15, 17, 21 och 22 §§ af ifrågavarande förslag upptagna frågor redan afgifvit betänkanden, har utskottet nu endast att besvara öfriga af motionären väckta förslag till ändring af riksdagsordningen; och enär dessa ändringsförslag, hvilka till en del afse endast redaktionen af vissa paragrafer i nämnda lag, icke synas vara af behovet påkallade, hemställer utskottet,

att herr Forsells ifrågavarande motion i förut icke besvarade delar ej må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 april 1888.

• På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.